De to piger arbejder i et cafeteria i et Tivoli midt i Bishkek. Trods gentagne forsøg forstår de ikke, hvad jeg siger, men fniser blot. Jeg vælger at tage et billede mellem fnisene. Det sker med mellemrum, at man møder folk, der går i baglås med forståelsen, allerede inden man har sagt et ord, fordi man ligner en turist.

Et centralasiatisk eventyr

Henrik Køhler fra Laven og familien har været på en 25 dages rejse til de tre »stan-lande«, Kirgisistan, Kasakhstan og Uzbekistan. Her følger første del af i alt fire rejseberetninger

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
Laven st.

Et par timer før vi forlader Kirgisistan i Bishkeks lufthavn, henvender en smilende ung kvinde sig med et spørgeskema på en Ipad. Har vi redet på hest eller overnattet i en jurd? Har vi været på det og det sted eller set ørneshow? Til slut spørger hun, om vi har deltaget i arrangerede ture?

»Nej«, lyder vores svar. Kvinden tror, hun har hørt forkert og gentager spørgsmålet. Vi svarer benægtende på ny. »Det må have været meget besværligt«, svarer hun. »Overordentligt meget« svarer vi. »Alt er på russisk eller kirgisisk, og vi mangler endnu at møde et bemandet officielt turistkontor.«

Fra begyndelsen: Efter en mellemlanding i Istanbul er vi omsider fremme i den kirgisiske hovedstad Bishkek. Klokken er endnu ikke fem morgen, men solen er på vej op i horisonten, og temperaturen er allerede i start tyverne. Ud til taxahajerne, der slås om de søvndrukne passagerer som hyæner om et ådsel.

Vi vælger lidt naivt en gående forhandling ud på p-pladsen med den mest anstrengende af dem alle. 50 euro?, nå men så 30 euro, – 10 pr. mand. Det er en stor bil! Nej og nej. Da vi er godt ude af området, accepterer han omsider vores tilbud på 15 euro. Bilen er en sølle bunke skrot, og det ene forhjul indeholder højst en halv bar. Til gengæld lugter bilen stærkt af tis. Der plejer vist at bo en hund i den bagerste afdeling. Da der samtidig er 20 cm ratslør, så sejler den lille bil slingrende og faretruende afsted de 25 km ind til centrum.

Udsigt til en russisk jager

Vores lejlighed i hovedstaden med køkken, vaskemaskine, lille altan (med udsigt til en russisk MIG 15 jager på en pind på den anden side af gaden) ligger spot on i centrum. Den skuffer ikke, og vi betaler 1650.- kr. for seks overnatninger til tre personer. Beløbet er meget betegnende for prisniveauet generelt.

Der soves i adskillige timer for at slippe ud af natflyvnings-feeling og jetlak. Det bliver dog til en sen eftermiddagsudflugt.

Halløjsa, vi er da vist langt hjemmefra. Alle ansigter ser mongolske ud. Det er som om, man jubler stille indeni over alt det fremmedartede. Wow, kvinder med spraglede lange kjoler og hovedbeklædninger, men også en del med vestlig påklædning. Alle mænd i mørke lange bukser i 37 graders varme.

Snorlige brede gader

Hovedstaden og de andre byer i dette land er ikke ældre end fra midten af 1800-tallet. Befolkningen var jo traditionelt nomader, og da Sovjet kom til, tog byggeriet først fart i første halvdel af forrige århundrede og senere i 1960erne med de velkendte tre-fire etagers grå beton-etageejendomme og snorlige brede gader lagt ud som et skakbræt.

Bishkeks indbyggertal var i 1950 på 150.000. I dag har byen 1150.000 indbyggere. I Sovjettiden havde nærmest ingen bil, men nu kæmper kinesiske, koreanske og japanske biler om at komme frem og om byens p-pladser. Det skal med, at byen er meget grøn. Træerne giver skygge på de varme sommerdage. Og bilisterne, der ellers kører meget snært, standser blot man tænker på at passere gaden.

Af en årsag flytter nærmest ingen af de relativt få cafeejere eller restauranter stole og borde ud på fortovet. Det er således ikke på grund af gamle smukke bymiljøer eller hyggelige gademiljøer, at man skal besøge Kirgisistan. Men hvorfor så?

Vent lige med at spørge, til vi kommer ud af denne millionby. På vores første dag besøger vi det lokale »Globus« supermarked, der har hele fire forskellige slags kefir.

Vi slæber hjem med vand på flasker og mad til de kommende dage. Kirgisistan er landet fyldt med får og geder, men man bruger kun kødet og skindet. Ingen mælk og ingen ost. Det er en hård erkendelse for en osteelsker. På en restaurant spørger den unge tjener, hvor vi er fra. »Dania«, svarer vi. »Christian Eriksen« replicerer han resolut. Imponerende! Hvor mange danskere kender mon navnet på hovedstaden her?

Vi føler os pressede

Efter de første to-tre dage føler vi os faktisk lidt pressede. De aftaler, jeg tror, jeg har lavet hjemmefra, bliver ikke til noget. Billejen glipper i sidste øjeblik.

Strækmarch foran det historiske museum. Imponerende at man kan gå så akavet og samtidig holde geværet unaturligt.

Osh Bazar er leveringsdygtig i alt inden for fødevarer, herunder hestekød i forskellige udskæringer, et imponerende kludetæppe bestående af velduftende krydderier og tørret frugt som det kan ses her på billedet.

Også varmen og den intense biltrafik, men mest af alt fordi alt er på russisk eller kirgisisk, og det er umuligt at finde en turistinfo, der ikke er privat, så hvordan kommer vi overhovedet videre herfra og ud af byen?

På et af de utallige private tur-bureauer tilbyder man halvdyre 2-3-4 dagsture i grupper med andre turister. Det er ikke lige vores stil. Vores vært skriver om en dagstur, vi selv kan arrangere ud af byen til nationalparken Ala Archa, der er et populært udflugtsmål. Bussen koster kun et par kroner, men turen tager to timer. Vi lykkes med at finde en taxa, der koster cirka 80 kroner for godt en halv times kørsel. Chaufføren Almaz taler ikke engelsk, men det gør en sød ung mand på bagsædet, der er grafiker og venter sit første barn. Han mener, at den yngre generation nærmest hader russere, mens de ældre lovpriser tiden under Sovjetunionen, hvor goderne var mere ligeligt fordelt.

Russisk svar på Uber

Ved den lejlighed opdager vi også fænomenet Yandex, der er det russiske svar på Uber. Man bestiller en taxa via telefonen. Chaufføren ved præcis, hvor du står, og hvor du skal hen, og prisen får du samtidig med bestillingen. Med vores chauffør laver vi en lufthavnsaftale om tre uger, og et par dage efter endnu en aftale om at blive kørt ud til en lille flække ved Issyk Kul søen seks timer herfra.

Undervejs kommunikerer vi lidt via hans telefon. Han drømmer om at rejse til Tyskland og tjene penge som langturschauffør, og han er næppe den eneste med den uopnåelige drøm, som jeg ikke vil tage fra ham.

Vejen til Ala Archa går stejlt opad i over en halv time. Fra en p-plads kører små el-busser yderligere et par km op. Herlig natur med sneklædte bjerge lige rundt om hjørnet.

Det er livgivende at komme ud af den overophedede og travle millionby. En del lokale holder picnic i græsset i skyggen af et træ. På et tidspunkt lader jeg de to andre fortsætte videre (en omskrivning af at jeg er flad) og begynder selv tilbageturen, som jeg nyder i små bidder.

Der er opsat falmede plancher med ørne, ulve og sneleoparder. Jeg nyder min sidste halve sandwich ved en brusende flod. Falder i snak med et polsk og et indisk par.

Bombastisk kvadratisk bygning

Vi er på det Historiske Museum, der holder til huse i en stor bombastisk kvadratisk bygning. Det et ganske fint sted at blive lidt klogere på landet, som vi befinder os i. Her findes naturligvis også en stor jurt, der er dekoreret indeni med smukke orientalske tæpper og vævede farverige bånd. Jurten er vel nok Kirgisistans nationalsymbol. Man kan købe en komplet jurt i en butik til cirka 30.000 kroner, men den får nok et kortere liv i Danmarks fugtige klima.

Vagten ved museumsindgangen fortæller, at vagtskiftet på pladsen foran bygningen foregår hver fulde time. Det er et barokt optrin, hvor tre soldater går de godt 100 meter i stram slowmotion-strækmarch, så støvlesnuderne næsten rammer deres kasketter. Her afløser de tre andre æresvagter, der har stået og svedt i en time i noget, der ligner et stort busstoppested.

Ved museets bagside ses en stor statue med Lenin, der slår verdensmandsagtigt ud med armen. I landets næststørste by Osh, fjernede man en tilsvarende statue for blot et par måneder siden.

Vi er forbi en biograf i umiskendelig bombastisk Sovjet byggestil. Billetterne sælges fra lugerne ved en »Kacca« ud til gaden ved siden af biffen.

En dag går vi to gamle ned i et Tivoli, hvor jeg bestiller en cola hos to unge piger. Cola forstår de, men størrelsen. Jeg forsøger med tegnsprog samt »big - medium - small?« Men de fniser blot, så jeg tager et billede af dem. Så fniser de endnu mere. Til sidst beder jeg dem vise mig, hvor de sodavand står, så jeg kan pege en literflaske ud.

Den er drukket på under et kvarter i den stegende middagshede. Tilbage i lejligheden har sønnen lavet en detaljeret plan (med kort) over, hvordan vi kan besøge tre-fire »stan-lande« lande på tre uger.

Ala Archa er et smukt naturområde blot en halv times kørsel fra hovedstaden Bishkek, og der er sne på bjergtoppene. Lokale kirgisere holder picnic her.

Vores chauffør, 26-årige Almaz (t.h.) møder vi tilfældigt. »Vi muslimer kan godt lide at tinge om prisen« udtaler han. Vi hyrer ham til en seks timers køretur østpå nogle dage senere samt til at køre os til lufthavnen på rejsens sidste dag.

Jeg fortæller ham, hvordan vi ræsede gennem Europa på Interrail uden at se andet end banegårdene for 50 år siden. Det preller lidt af på ham, men godt at han viser initiativ.

Gigantisk marked

Vi er i Osh Bazar er opkaldt efter landets næststørste by Osh. Markedet er gigantisk og der sælges alt inden for fødevarer. Hvordan kan alle de mennesker i de endeløse tøj- og skobutikker, isenkramboder, frugt- og grøntbikse dog leve af det? Mange sidder med næsen begravet i mobiltelefonen for at fordrive ventetiden.

Kødafdelingen huser også en kæmpestor afdeling for hestekød. Her i landet møder man heste overalt, - også på spisebordet. Jeg kunne tilbringe halve dage her med at tage billeder af folk, men sønnen er ved at gå til i utålmodighed over, at jeg dyrker motiver.

Vi har spurgt vores 26-årige chauffør Almaz fra forleden, hvad han skal have for at køre os de seks timer ud til den lille flække Bokonbaevo ved Issyk Kul-søens sydlige bred, incl. et par afstikkere. Hans bud på 700 kroner er egentlig yderst rimeligt. »Vi muslimer vil gerne forhandle«, skriver han, så vi foreslår 600.-.

Det er han med på. Nu kan vi så endelig skrotte Slava, - en mand der har tilbudt os en alt for dyr og gammel udlejnings-Toyota, der kører på flydende gas. Vi dropper den sidste dag i Bishkek som vi ellers har betalt for og ser frem til at tage hul på et nyt kapitel af vores centralasiatiske eventyr.